

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Episcopalis

In Qva Episcoporum Non Tantvm, Eorumqve Vicariorum munus; sed
Parochorum etiam & conscientiarum directorium concernentium casuum
ac dubiorum indies occurrentium Resolvtiones ... quàm brevissimè
continentur

Zerola, Tommaso

Coloniae Agrippinae, 1680

Episcopi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10447

ELEEMOSYNA.

Eleemosynas petere, aut mendicare per Ecclesias tempore divinorum officiorum, pauperibus non licet, Pius V. *Bul. 5.* nec clerici possunt accipere eleemosynas ab hæreticis, Greg. IX. *Bul. 3.*

ELECTIO.

Primò electio debet fieri in loco honesto, solito, omnes simul, non divisi in uno loco, hinc fit electionem non posse fieri, si verbi gratia essent canonici, & singuli scribere votum suum, quia necesse est, ut omnes simul, vel major pars simul conveniat, Host. in *Sum. tit. de elect. §. ubi fieri debet, nu. 4.* quod nota pro monialibus, & aliis, quia datur forma.

Secundò, electus debet consentire suæ electioni, sicut postulatus suæ postulationi, & præsentatus acceptare suam præsentationem, aliter non dicit jus ad rem considerabile, per *regulam Cancellaria de non de toll. sur. questio. Gem. in cap. 1. vers. oppono secundò, de postul. lib. 6. Gom. quest. 1. col. 7. ver. 1.* habere locum, & ista acceptatio, seu consensus dat jus ad rem, etiam si superior dictam præsentationem non admittat, idem *ibidem.*

Tertiò, electio superiorum regularium quomodo fiat, vide in *1. p. in ver. Abbatisa, §. 6. & in 2. p. ver. regulares, §. 7.*

Quartò, an possit fieri, vel committi electio de certa persona determinata, *Prax. Episc. Pars II.*

nata? Respondetur, quòd non, quia electio debet fieri de uno ex pluribus, *Græ. in c. cum expediat, quid si electores, de elect. lib. 6.*

EMPHYTEUTA.

Primò, an ex divisione emphyteutarum rerum debeatur suscipi laudemium?

Respondetur, quòd sic, *Cap. Tolos. 9. 75.* quod tamen fallit in divisione necessaria, puta duobus fratribus dividendum hæreditatem, sed illud valet in divisione, quando quis vellet vendere unam partem uni, *Cap. Tolos. loc. cit. & ibi addit.*

Secundò, emphyteusis quando non apparet, an sit perpetua, aut temporalis, in dubio præsumi debet perpetua, nisi aliter se habeat consuetudo, *Cov. lib. 3. cap. 10. num. 4. var. resol.*

EPISCOPI.

Primò, Episcopus potest dispensare in irregularitate occulta, per *c. liceat, etiam si fuerit contracta culpa ipsius Episcopi, vel eo sciente, vel consentiente, vel mandante, Nav. 97. de sim. num. 12. & 13.*

Secundò, Episcopus in aliena diocesi exercendo pontificalia absque licentia Ordinarij illius loci, etiam si inadvertenter hoc faciat, etiam benedicens calicem, vel corporalia, ita *Nav. cons. 12. de cler. excom. celebr. & ita intelligitur sac. Con. Trident. sess. 6. c. 5. de resor. sit suspensus.*

I

Tertiò,

Tertio, Episcopi cujuscunque ordinis professores, ad claustra suorum ordinum redeuntes, assumi non possunt ad officia, & dignitates. Paul. IV. *Bul. 45.*

Quarto, Episcopi non citantur ad Curiam ab auditore Camerae sine mandato Papae. Pius IV. *Bull. 74.*

Quinto, Episcopi non possunt priuari in criminalibus etiam notorijs, nisi detur copia, & facultas legitimae defensionis. Leo X. *Bul. 11.*

Sexto, Episcopus ordinans familiarem suam juxta sacri Concilij dispositionem, non potest cum eo dispensare in interstitijs, tam sacrorum, quam minorum ordinum, Nav. *conf. 12. de temp. ordin.*

Septimo, Episcopus exequi potest legata pia facta in aliquo testamento etiam datis exequutoribus, si illi fuerint negligentes, etiam si non adeatur haereditas, Cap. Tolos. *q. 89.* quia legata pia non subsunt solemnitatibus juris civilis, *Addit. ibi,* & Episcopus est exequutor, si testator non provideat de exequutore, vel si provideat, & ille esset negligens, *Addit. loc. cit. q. 112.*

Octavo, Episcopus tenetur ad reparationem suae Ecclesiae cathedralis, prout dictum est in *ver. parochia, §. 15.* Vide Cap. Tol. *q. 499.* & *ibi Addit.* & per multa, hoc intellige, quando redditus sufficiunt.

Nondum, ad Episcopum pertinet etiam exequutio testamentorum, etiam quoad legata pia, & non pia, quando procedit ex officio, & in genere, non autem ad instantiam legatariorum, Cap.

Tol. *q. 152.* *ex Inn. in c. nos quidem, de testam.*

Decimo, Episcopus est exequutor actuumpiorum, non solum morientium, sed viventium, quia de primo non est dubium, de secundo probatur per *c. ex parte de cens. & ibi In. & in c. tua, de test. Cap. Tol. q. 135.*

Decimoprimum, an Episcopus possit retinere domi mulieres non suspectas, vide & distingue cum *Addit. ad q. 448.* & ipsamet quaestio, ubi habetur quod sic, maxime, quando non sunt diffamati, vel suspecti de incontinentia, sed ego addo, quod melius facerent evitando omnium mulierum contubernium, prout legitur in vitis Patrum.

Decimosecundo, qui hostiliter animo injuriandi insequuntur Episcopum, sunt excommunicati, per Bullam Cœnæ Domini. *nam est in cap. felicitis, de pen. lib. 6.* ubi disponitur de insequentibus animo injuriandi Cardinales, non disponatur de Episcopis, tamen Pius V. illud extendit etiam ad Episcopos in *Bul. Cœnæ Domini,* bene verum est, quod qui percutit, caput, vel bannit Episcopum, incidit in excommunicationem; *Clem. si quis suadente, de penit. vide Navar. conf. 32. de sent. excom.*

Decimotertio, Episcopus vocatur princeps Ecclesiae, *Eccl. 45. in fi. & Principem fecit eum,* & sancti Hilar. *super Matth. & dicitur habere curam pastorem, & dignitatis fastigium, c. ordinatos, 59. dist. c. miramur, ver. principatus, 60. dist. & c. principatus, 1. q. 1. & dicitur habere dignitatis culmen. gl. in c. 2. de prob. lib. 6. Afflic. in const. post mundi,*

mundi, §. ad nos itaque, 2. notab. nu. 2. & antiquitus vocabantur summi Pontifices, & summi Sacerdotes, Car. in c. legum, 2. q. 1. Gom. in c. 1. n. 18. de constit. lib. 6. & vocabantur sanctissimi in primitiva Ecclesia, & beatissimi, & Papa, idem n. 23. vocabantur vicarij Christi, pupilla oculi Dei, & ita dixi in proestatione ad prælatos, sed vide D. Greg. in hom. de quinq. alen. & stimul. pastorum.

Decimoquartò, Episcopus habet privilegium, ut possit confiteri peccata sua Sacerdoti etiam non approbato, Navar. in c. placuit, n. 52. de pœn. dist. 6. & dixi in fine in pract. me a pœn. c. 15. q. 3. concl. 4. & q. 20. & superius, in ver. absolutio, §. 12. Nav. conf. 12. de pœn. & remiss. à contrario sensu, quicquid dicat Apost. ibi. & idem dicendum est de Illustrissimis Cardinalibus, qui non solum habent eandem jurisdictionem in suis titulis, quam habent Episcopi in suis diocœsibus, sed habent plura privilegia, quàm Episcopi, ut patet vulgaris, & sic consului cuidam docto, ac pio caudatario, & Capellano Illustrissimi Cardinalis Cornelij, qui à me petiit hoc dubium Romæ in Ecclesia sanctæ Mariæ Angelorum. hoc tamen fallit in Iubilæo, ubi dicitur, quòd qui voluerit lucrari illius gratiam, confiteri habeat peccata sua uni Sacerdoti ex approbata ab Ordinario, Nav. conf. cit.

Decimoquintò, Episc. si redditus sunt tenues, quòd non sufficiunt pro victu, & vestitu sibi, & familiæ suæ, tunc potest portionem, & partem fabricæ pauperum convertere in suum victum, & vestitum, cap. Episcopus, 10.

questione 2. Afflic. in conf. quòd ceteri, num. 35.

Decimosextò, Episcopus seu vicarius, an possit accipere duos ducatos, vel aliquid pro actuario pro fœrenda sententia, Afflic. in conf. judiciarius, notab. 3 n. 4. dicit, quòd non, nec valet consuetudo in contrarium, & ita dicit se consuluisse Archiepiscopo Neapolitano, tamen video observari oppositum ubique.

Decimosseptimò, Episcopus suspensus potest conferre beneficia, nisi primò sit suspensus ab officio, & jurisdictione. secundò, nisi sit in duobus casibus Bul. Mar. V. quia tunc debet evitari, Host. in sum. tit. de elect. num. 7. Doct. in cap. si celebret, de cler. excom. & in cap. tanta, de excep. præl. vide superius in ver. excommunicatio, de caus. off. §. 3.

Decimooctavò, Episcopus potest delegare ea quæ sunt jurisdictionis, sed non ea, quæ sunt ordinis, puta causas civiles, criminales, & mixtas, & alia, sed non chrismare, ordines conferre, benedicere moniales. Host. loc. cit. de off. deleg. §. qua delegare possunt, num. 6.

Decimononò, Episcopus non potest delegare causam clerici laico, & hæc dicit esse communem, Ripa in c. discernimus, n. 34. de jud. nec clerico, & laico simul, Dec. in d. c. in 3. in fi. ut refert Rolan. conf. 4. n. 4. lib. 5. Clar. q. 41. ver. quæro nunquid, nec clerico conjugato, Ripa loc. cit. n. 64. hoc intellige parte contradicente, vel quando delegaret ad universitatem causarum, secus verò quando delegaret unam causam civi-

lem clericorum laico. Fel.

Vigefimò, Episcopus an possit habere familiam armatam pro functione officij curiæ suæ, vide Abb. in c. significasti, num. 10. de off. deleg. & Fel. ibi, num. 8. & Oldrad. consilio 29.

Vigefimoprimum, Episcopus potest carcerare laicos, & punire, quando hoc legitime præscripserit, vel habet consuetudine, Clar. q. 37. vers. unum tamen.

Vigefimosecundò, Episcopus debet assistere inquisitoribus in negotio exequendo, Alex. IV. Bul. 2. 3.

Vigefimotertiò, Episcopali sede vacante, omnia beneficia vacantia, tam curata, quàm sine cura, Pius V. Bul. 161. quæ incipit, Sanctissimus, sibi reservavit, sed dubium videtur an ista reservatio sit perpetua, videtur quòd non, quia dicitur ibi dispositioni suæ reservavit, & hoc facit si vacaverit aliquod beneficium infra semestrem, in quo Episcopus sumit possessionem sui Episcopatus, & habet alternativam, vel vacatio contigerit in mense Episcopi.

Vigefimoquartò, Episcopi familiares indistinctè gaudent privilegio fori, competenti Episcopo, ut in c. fin. de offi. Archid. & ibi hoc tenent communiter Doctor, ita in proprijs terminis dicit Alber. in l. 1. C. de Episc. & cler. & ibi etiam Panor. vide plenius Capyc. decis. 12. n. 1. & 2. ad eò quòd si delinquant, ipse Episcopus cognoscit de eis, & non iudex sæcularis, & regulariter familia gaudet privilegio domini, ut notat in l. 1. & 2. & ibi Bal. C. de

Episc. & cler. Afflict. in const. Magnæ Curie, not. 4. n. 4. in fi. Rebuff. tract. de ben. infor. dimiss. lit. n. 30. & palatium Episcopi gaudet immunitate Ecclesiæ, vide in ver. palatium.

Vigefimoquintò, Episcopi præcedunt protonotarios, etiam illos quatuor qui sunt de numero, tam in Urbe, quàm extra, Pius II. Bul. 2. quæ incipit, Cum servare.

Vigefimosextò, Episcopus à Pontificalibus, si celebret in Pontificalibus, non est irregularis, quia Pontificalia non sunt de substantia celebrationis, quia sine his potest Episcopus officium suum expedire, Host. in sum. tit. de dispensatione. §. sunt autem, ver. quarto-decimo.

Vigefimosseptimò, Episcopus potest dispensare, & disponere in omnibus, exceptis in reservatis à Papa, & illa omnia dicuntur Episcopo concessa, quæ sibi lator canonis non reservavit: nam ea videntur alijs indulgisse, c. nuper, de big. Host. in sum. tit. de dispens. §. promissa, n. 3. in fine.

Vigefimooctavò, Episcopus potest dispensare in hæresi, §. presbyteros, c. si quis presbyter, 50. dist. Host. loc. cit. §. permittit, num. 3. & hoc tamen intellige, prout in ver. absolutio, §. 8.

Vigefimononò, Episcopus qualibet die Dominica debet celebrare, c. Episcopus, de consecr. dist. 4. nisi iusta de causa impeditus esset, Host. in sum. tit. de scrutinio, §. quando, propè finem.

Trigefimò, Episcopus quando indiget, potest cum conscientia per sententias delinquentes pœna pecuniaria mul-

multare, ac eam in proprium victum expendere, *Cov. lib. 2. c. 10. n. 9. ver. 5. var. resol.*

Trigesimoprimum, Episcopus quis non potest dici quousque consecratur, *capitolo, tua nuper, de his que sunt à prælat. Staph. n. 241. n. 8.* & à die propositionis in consistorio vocatur electus, prout in pontificali.

Trigesimosecundò, an, & quando possit Episcopus dispensare contra Concilia generalia, & sic contra canones, & pontificias sanctiones, vide in *c. tali, & c. exigunt. 1. q. 7.* veluti ex magna causa, utilitate, vel necessitate, *Staph. f. 80. n. 6.*

Trigesimotertio, Episcopi æquiparantur personis illustrib. ut notat. *gl. in c. 2. de off. leg. lib. 6. Gem. in c. fin. de sent. & re jud. eod. lib. imò ipsemet tex.*

EUCCHARISTIA.

AN possit dari Eucharistia condēnatis ad mortem? Respondetur, quod sic, *c. is cui, 26. q. 6. c. quod in te, de pæn. & remis. ubi habetur, quòd Eucharistia debet dari propè morituris, nisi consuetudo esset in contrarium, vel parum distaret inter sumptionem sacre Eucharistia, & mortem, ut quia eodem die, vel post duas, vel tres horas, Nav. can. 40: de pæn. & remis. propter reverentiam specierum sacramentalium, prout dictum est superius, in var. damnati.*

EXAMEN.

PRimò, examen in criminalibus regulariter non potest committi, *cum causa, & ibi Bal. de testib. cog: tamen consuetudo hoc potest introducere, & vidi ita observari.*

Secundò, examinatus si petit tempus ad respondendum in criminalibus, & in causis propriis, non est ei concedendum, *Salic. in Auth. offeratur, nu: 6: C. de lit: contest. & Cast. ibi. nu. 5 & 11. Bal. in l. cum falsum, ff. de acquir. poss.*

Tertio, examinatus non potest cogi, ut juret, *Clar. q. 46. vers. sed quæro. & ita servatur in praxi; nam testis non juratus non probat, prout in ver. teste. §. 4.*

EXCOMMISSE.

EXcommisſe, seu sponſiones, pro electione summi Pontificis prohibentur per Pium IV. *Bull. 81.* sub pœnis arbitrariis, ultra irritationem, & sic etiam audiivi prohibuisse *Greg. XIV.*

EXECUTOR.

PRimò, si aliquis impetraverit beneficium à Sede Apostolica, non expresso vero valore, & postea, vel conscientia ductus, vel exectore id petente, & discoopertâ fraude, quid agendum?

Respondetur, quòd poterit impetrari